Αλιείς ανθρώπων (Πρωτ. π. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 22 Ιουνίου, 2014

Σήμερα διαβάζεται στούς Ιερούς Ναούς τό ευαγγελικό ανάγνωσμα, από τό κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, πού περιγράφει τήν κλήση τών τεσσάρων πρώτων μαθητών τού Χριστού. Τούς βρήκε «παρά τήν θάλασσαν τής Γαλιλαίας», τούς μέν (Πέτρο καί Ανδρέα) «βάλλοντας αμφίβληστρον εις τήν θάλασσαν», δηλαδή ρίχνοντας τά δίχτυα τους στήν λίμνη, τούς δέ (Ιάκωβο καί Ιωάννη) «καταρτίζοντας τά δίκτυα αυτών» καί τούς κάλεσε νά εγκαταλείψουν τήν αλιεία τών ψαριών, νά Τόν ακολουθήσουν, προκειμένου νά τούς κάνη «αλιείς ανθρώπων». Τούς πήρε από τήν θάλασσα τής Γαλιλαίας καί τούς άνοιξε στό πέλαγος τής κοινωνίας τών ανθρώπων δίνοντάς τους ως δίχτυ τήν διδασκαλία Του καί τήν μαρτυρία γιά τό πρόσωπό Του, τόν Θεό Λόγο, πού προσέλαβε στήν υπόστασή Του ακέραιη τήν φύση μας.

Θά σχολιάσουμε στήν συνέχεια τήν έκφραση «αλιείς ανθρώπων», η οποία ανάλογα μέ τήν ερμηνεία πού τής δίνει κανείς, μπορεί νά πάρη θετικό ή αρνητικό περιεχόμενο, αφού, ανάλογα μέ τήν ποιότητα τών αλιέων, μπορεί νά συνδέεται είτε μέ τήν αγάπη καί τήν ελευθερία, είτε μέ τήν εκμετάλλευση καί τήν καταπιεστική επικυριαρχία. Έχουμε τήν εντύπωση ότι εξω από τό πλαίσιο τής ευαγγελικής ζωής η «αλιεία τών ανθρώπων» έχει περιεχόμενο αρκετά προκλητικό γιά τήν ανθρώπινη ελευθερία. Σήμερα μέ όλα τά μέσα επικοινωνίας, τά γνωστά μας Μ.Μ.Ε., αλλά καί τά διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ασκείται μιά ακατάπαυστη αλιεία ανθρωπίνων συνειδήσεων. Η συγκυρία μάλιστα μέσα στήν οποία ακούσθηκε φέτος στούς Ιερούς Ναούς η έκφραση «αλιείς ανθρώπων», προκαλεί αυθόρμητους σχολιασμούς τού περιεχομένου της μέσα στό ευρύ πλαίσιο τής εκκλησιαστικής καί κοινωνικής ζωής. Μάς ενδιαφέρουν αυτοί οι σχολιασμοί (τού ευρέος πλαισίου), γιατί πιστεύουμε ότι τονίζουν τό απελευθερωτικό καί αναγεννητικό περιεχόμενο τής αποστολικής αλιείας, σέ αντίθεση μέ άλλες εξωεκκλησιαστικές κοσμικές αλιείες, πού φαλκιδεύουν τίς ανθρώπινες συνειδήσεις.

Στήν αλιεία υπάρχει τό δίχτυ ή τό αγκίστρι μέ τό δόλωμα. Καί μέ τά δύο αυτά αλιευτικά μέσα επιδιώκεται η αιχμαλωσία τών ψαριών, είτε απλώνοντας τό δίχτυ στίς ελεύθερες πορείες τους, είτε ελκύοντάς τα μέ τό δόλωμα, πού κρύβει κάτω απ’ τήν ελκυστικότητά του τό αγκίστρι τής αιχμαλωσίας. Αυτή η

πραγματολογική προσέγγιση τής αλιείας δέν αφήνει περιθώρια γιά θετικό περιεχόμενο στήν «αλιεία τών ανθρώπων». Άν σκεφθούμε μάλιστα τούς τρόπους «αλίευσης» οπαδών ή μελών πού εφαρμόζουν διάφορες παραθρησκευτικές οργανώσεις ή αιρέσεις ή περίεργες φιλοσοφικές ομάδες θά καταλάβουμε ότι πλεονεκτεί σ' αυτές η χρήση τού δολώματος. Χρησιμοποιούνται δολώματα πού καταπραΰνουν δήθεν υπαρξιακές ανασφάλειες, χωρίς όμως νά θεραπεύουν τίς αιτίες τους καί χωρίς προπαντός νά ακουμπούν τίς φλεγμονές τών παθών. Γι' αυτό, λόγω τού τρόπου καί τού σκοπού αυτών τών φθοροποιών αλιεύσεων, έχει ενδιαφέρον νά διασαφιστή τό νοηματικό περιεχόμενο τής αποστολικής αλιείας.

Στήν διασάφηση βοηθούν δύο παρατηρήσεις:

1.
Σύμφωνα μέ τήν άποψη τού αγίου Ιωάννου τού Χρυσοστόμου, οι τέσσερεις μαθητές αποδέχτηκαν αμέσως τήν πρόσκληση τού Χριστού (νά γίνουν αλιείς ανθρώπων), γιατί αυτοί πρώτοι γεύτηκαν τήν μακαριότητα αυτής τής αλιείας, αφού αυτούς πρώτους αλίευσε ο Χριστός από τόν λαό τού Ισραήλ. Επισημαίνει μάλιστα τήν διαδικασία αυτής τής αλιείας, η οποία δέν καταγράφεται μέ όλες τίς λεπτομέρειές της στό Ευαγγέλιο τού Ματθαίου, γι' αυτό καταφεύγει συμπληρωματικά καί στό Ευαγγέλιο τού Ιωάννου. Τό περιστατικό πού περιγράφεται στόν ευαγγελιστή Ματθαίο συνέβη όταν ο Πρόδρομος Ιωάννης ήταν στήν φυλακή. Στό Ευαγγέλιο τού Ιωάννου έχουμε τήν υπόδειξη τού Χριστού, ως τού «Αμνού τού Θεού», από τόν Πρόδρομο, πρίν μπή στήν φυλακή, σέ δύο μαθητές του, οι οποίοι ακολούθησαν τόν Χριστό. Ο ένας από τούς δύο μαθητές ήταν ο Ανδρέας καί ο άλλος, πού δέν κατονομάζεται, πιθανολογείται από ορισμένους ερμηνευτές ότι ήταν ο Ιωάννης, ο οποίος κατέγραψε τό γεγονός.

Έχει
μεγάλη σημασία αυτή η πρώτη συνάντηση τού Χριστού μέ τούς μελλοντικούς μαθητές Του. Μετά τήν υπόδειξη τού Προδρόμου, καθώς ακολουθούσαν τόν Χριστό, Εκείνος στράφηκε πίσω, τούς είδε πού ακολουθούσαν καί τούς ρώτησε:«τί ζητείτε;». Εκείνοι τόν αποκάλεσαν ραββί, δηλαδή, διδάσκαλε, καί τόν ρώτησαν πού μένει. Εκείνος τούς απάντησε: Ελάτε νά δήτε. Καί εκείνη τήν ημέρα έμειναν μαζί Του. Η γνώση γιά τόν Χριστό πού απέκτησε ο

Ανδρέας από αυτήν τήν επικοινωνία, τόν έκανε νά τρέξη στόν αδελφό του Σίμωνα καί νά τού πή «ευρήκαμεν τόν Μεσσίαν». Βεβαιώθηκε, δηλαδή, ότι ο Ιησούς ήταν αυτός γιά τόν οποίο μιλούσε ο Πρόδρομος, αλλά καί όλοι οι Προφήτες.

Στήν ιστορία αυτήν δύο σημεία είναι
άξια ιδιαίτερης προσοχής: Πρώτον, ότι τόν Ανδρέα καί τόν άλλο μαθητή δέν τούς κάλεσε ο Χριστός κοντά του, αλλά αυτοί Τόν ακολούθησαν, μετά από τήν υπόδειξη τού διδασκάλου τους Ιωάννου τού Προδρόμου. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος μάλιστα σχολιάζοντας τήν ερώτηση τού Χριστού ?«τί ζητείτε;»? λέει, ότι ο Θεός δέν μάς δίνει τίς ευεργεσίες Του πρίν εμείς εκφράσουμε γι’ αυτές τήν θέλησή μας. Τίς δίνει μόνον όταν αρχίσουμε έμπρακτα νά τίς ζητούμε, «όταν τό θέλειν παράσχωμεν». Ο πρωτόκλητος Ανδρέας καί οι άλλοι μαθητές είχαν έντονη επιθυμία νά γνωρίσουν Αυτόν γιά τόν οποίο έγραψε «Μωυσής εν τώ νόμω» καί οι Προφήτες, γι’ αυτό προσκολλήθηκαν καί μαθήτευσαν στόν Πρόδρομο. Δεύτερον, πρίν τούς συναντήσει ο Χριστός στήν θάλασσα τής Γαλιλαίας, τήν ώρα τής εργασίας τους, αυτοί τόν γνώριζαν ως τόν Μεσσία. Είχαν προσελκυσθή ?είχαν αλιευθή? από τό πρόσωπο καί τόν λόγο Του. Μέ λίγα λόγια είχαν πεισθή ότι σ’ Αυτόν υπάρχει η αληθινή ζωή καί έξω από Αυτόν δέν έχει τίποτε απ’ ό,τι υπάρχει νόημα. Αυτός είναι η κατάληξη τής ιστορίας τού Ισραήλ, αλλά καί η δόξα του. Έτσι εξηγείται η άμεση ανταπόκριση στήν πρόσκλησή Του, σέ σημείο ν’ αφήσουν, οι μέν στήν μέση τήν δουλειά πού ξεκίνησαν («βάλλοντες αμφίβληστρον εις τήν θάλασσαν»), οι δέ, μαζί μέ τά δίχτυα πού επιδιόρθωναν, νά εγκαταλείψουν τό πλοίο καί τόν πατέρα τους καί νά ακολουθήσουν τόν Χριστό. Αυτή η «αλίευση» τών πρώτων μαθητών τού Χριστού, ήταν εκ μέρους τους μιά πράξη απαγκίστρωσης από αυτά πού πνίγουν τήν καθημερινότητα τών ανθρώπων, μιά πράξη ελεθευρίας.

2.
Τό μεγαλείο τής κλήσεως τού Χριστού δέν μπορεί νά γίνη αντιληπτό από τόν πεπερασμένο ανθρώπινο νού. Τό εύρος μάλιστα καί η ποιότητα τής ελευθερίας πού προϋποθέτει, αλλά προπαντός αυτής πού κατόπιν χαρίζει, είναι πράγματα συνυφασμένα μέ τήν γεύση τού σταυρού, τού πόνου καί τού εκούσιου καθημερινού θανάτου. Αυτό ζούσε ο απ. Παύλος όταν έγραφε στούς Κορινθίους: «καθ’ ημέραν αποθνήσκω». Γι’ αυτό καί ο λόγος τού Χριστού: «Δεύτε οπίσω μου, καί ποιήσω υμάς αλιείς ανθρώπων», πρέπει νά συνδέεται μέ τόν παράλληλο λόγο Του: «εί τις θέλει οπίσω μου ελθείν, απαρνησάσθω

εαυτόν...».

Ο Χριστός «αλίευσε» τούς μαθητές
Του, χωρίς δολώματα καί χωρίς δίχτυα φαλκιδευτικά τής ελευθερίας τους. Τούς προσήλκυσε μέ τήν αλήθεια, αλλά καί μέ τήν προετοιμασία τους γιά θλίψεις καί πόνους, χωρίς ποτέ νά τούς κρατά καταναγκαστικά κοντά Του. Γι' αυτό, όταν κάποτε ορισμένοι από τόν ευρύτερο κύκλο τών μαθητών δέν «περιπατούσαν» μαζί Του, είπε στούς Δώδεκα: «μή καί υμείς θέλετε υπάγειν;».

Μέ τήν εμπειρία πού είχαν οι
Μαθητές από τόν τρόπο πού τούς αλίευσε ο Χριστός, τόν ίδιο τρόπο εφάρμοσαν, όταν απλώθηκαν στίς κοινωνίες τών ανθρώπων. Μαρτυρούσαν τήν αλήθεια. Δέν κολάκευαν τά πάθη τών ανθρώπων. Τούς καλούσαν σέ μετάνοια, πού σημαίνει ότι αναγνώριζαν τήν ελευθερία τής συνειδήσεώς τους, γιατί ικανός γιά μετάνοια είναι μόνον αυτός πού είναι κύριος καί υπεύθυνος τών πράξεών του. Τούς συνέδεαν μέ τόν Χριστό καί όχι μέ τόν εαυτό τους, φωτίζοντας μέ τόν λόγο, τήν προσευχή καί τήν χάρη τών μυστηρίων τόν νού καί τήν καρδιά τους. Μέ αυτό τό φώς τούς αποκάλυπταν καταρχήν τίς εσωτερικές κρυφές εξαρτήσεις τους από θνητά πρόσωπα, φθαρτά πράγματα καί λανθασμένες αντιλήψεις γιά τόν κόσμο καί τόν Θεό. Έτσι, από τήν προκαταρτική ελευθερία τής επιλογής τούς οδηγούσαν στήν ελευθερία πού είναι καρπός τής πνευματικής γνώσεως, τής γνώσεως τής αλήθειας, δηλαδή τού Χριστού, κατά τό «γνώσεσθε τήν αλήθειαν, καί η αλήθεια ελευθερώσει υμάς».

Αυτή η αλίευση είναι τελείως άλλη από
αυτήν πού ασκούν οι ποικιλώνυμοι κοσμικοί «αλιείς τών ανθρώπων», πού «καταρτίζουν» τά δίχτυα τους στά διάφορα δίκτυα κοινωνικής (ή κάποιες φορές καί πολιτικής) δράσης, ηλεκτρονικής επικοινωνίας καί κοινωνικής δικτύωσης.

(Πηγή: parembasis.gr, Ιούνιος 2012)